

slovstvo po svoji volji. Naj imajo zlasti mlajši duhovniki pred očmi, da jim je poklic delati za božjo čast. Za božjo čast pa morejo prav vspešno delati, ako napišejo dobro povest za 50 tisoč čitateljev ali za naše slovenske za veljavo lepe pravnosti in vere boreče se liste. — Naposled naj opomniti še to, da bi proti našim znanim dobrim pisateljem ne imeli ničesar, ako bi hoteli tudi drugodi v takem duhu pisati, kakor pišejo za družbo; ne pravim: take in take povesti, pač pa v takem duhu. Tudi omikancem ne škodi povedati, da je treba izpolnjevati četrto božjo zapoved: pač, še bolj je treba praviti omikancem nego kmetom.

Potrudimo se povzdigniti slovensko dobro leposlovje, da ne bode več tako tožil odbor, ampak le obžaloval, da ne more sprejeti vsega izvrstnega gradiva, ki se mu pošilja! V ta namen bode tudi »Dom in Svet« deloval brez ozira na levo ali na desno.

„Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda.“ III. Izdalo in založilo vodstvo. V Ljubljani 1889. Tiskala »Katoliška Tiskarna«. Mali 8°. Str. 40. — Knjižica ima poročilo o IV. redni veliki skupščini na Bledu dné 6. avgusta 1889 in pa imenik podružnic, pokroviteljev in vodstva.

„Slovesno posvečevanje“ temeljnega kamna za novo cerkev na Brezjah dné 9. oktobra 1889 I. V Ljubljani. Samozaložba. Tisk »Katol. Tisk.« 1889. Mali 8°. Str. 12. — Tiskana je knjižica v malo izvodih. Opazka je prav tukaj na mestu: ako je dobrote preveč, ni dobrot. In preveč dobrote se mi zdi v raznih pridevnikih pred naslovi. Ne preziram dobrega namena neimenovanega gosp. pisatelja, a čitatelj te dolge in nepotrebne predtakline težko prebavlja. A ker jih ne moremo in ne smemo čisto izpuščati, treba je hoditi po srednji poti. Moja misel je ta: Kadar navajamo v spisu prvič visoko osebo, dajmo ji dostojen, značilen, a kratek prilog pred ime, potem pa ni treba več. Dva pri enem imenu sta nepotrebna. Drugače je, ako se piše kak imenik, ali dela kaka listina, drugače, ako se priprosto pripoveduje. Tudi naj se v tisku ti prilogi skrajšajo. Nujno potrebno je, da se za časnikarje, pa tudi od časnikarjev slovenskih ta zadeva za vselej določi. »Dom in Svet« bode o priliki stavil svoje predloge. A že tu izjavljam, da se mi zdi »velečastiti« za duhovnika dovolj časten, »prečastiti« pa naj bi prepuščali škofu in njegovemu uradu. Ako pravimo komu »milostni«, pač ni to brez nekakega lizunstva, zlasti duhovniki naj bi se tega branili. Ako daje svet gospem pridevek »milostna«, svobodno mu! Dr. Fr. L.

„A. Janežičeva Slovenska slovnica.“ (Konec.) Nov je tudi § 185, kjer se po vzgledih kaj pri-gledno kaže, kako se slovenski glagol stop-njuje, in § 186, ki uči, kaj je znak dovršnega in nedovršnega glagola. — Obliko na te za dvojino ž. sp. bi morda kazalo opustiti in rabiti samo obliko ta.

Nepravilno sklanjo je g. izdatelj do cela iz-pustil, obravnavajoč glagol *iti* pri I. vrsti, *imeti*, *hoteti* pri III. vrsti.

V § 192 imamo vzgled: Ko bi ne bilo nebo dežja poslalo, vse na zemlji bi bilo kruha stradal, dočim ima Janežičeva slovnica: Ko *ne*

bi bilo nebo . . . dežja poslalo itd. in dr. Sket sam uči v § 380, 5) op., da stopa nikalnica *ne* pravilno pred zastareli aor. bi, kar tudi Levstik zabičuje. Notranjec to še dobro čuti, (kolikor vem, tudi Beli Kranjec. Uredn.), kar pričajo razne fraze, n. pr. kaj *ne* bi itd. To bi bilo prav omeniti v istem paragrafu spodaj, kjer govori o načinu, kako stavimo besede v govoru. Žadnji primer v tej opombi bi se bolj glasil: ne bi se bil veselil m. ne bil bi se veselil.

Na str. 107 je pač po zmoti prišel v knjigo Prešernov stih: »Sel naj vsak sam bo skoz življenja zmede«, ker je že str. 58 naveden kot vzgled dvojine od osebnega zaimka, *naj m. naju*. Vendar bi bil tu bolj na mestu. V § 200 bi pričakoval, da se omeni oblika »bolje« v pomenu: *magis, mehr*, in kaj naj se misli o tem?

K § 220 pristavljam, da le preradi rabimo obrazilo *in*, pridevajoč ga tudi takim neživim stvarim, katere ga ne dobivajo, in taka beseda se mi zdi takoj: *veža, vežine duri* (str. 132), jaz bi pisal: *vežne duri*, tvoreč pridevnik z obrazilom *en, vežen*; ibid. pod obrazilom *ski* e) bi rad vedel, kaj mi je misliti o tvorjenju pridevnikov na *ski* iz tujih, največ klasiških jezikov, n. pr. ali je boljše pisati: političen, ali politiški, klasični ali klasiški — gledé na druge Slovane bi boljše pisali poslednje. (Ozirati se je pač treba na samostalniki, ki se rabi v slovensčini. Politika, gramatika i. dr. imajo pridevnik: političen, gramatičen. Pisati pa: teologično iz teologija, moralično iz »moralis ali moralisch« . . . je neslovensko, grdo. Uredn.) Dalje, ali stoji vedno *ski*, in nikoli ne sam *sk* za obrazilo? Sedaj pišo nekateri *ljubezniv*, Janežič ima še: *ljubeznjiv*, ali je oboje prav, ali zadnje napačno? (Zadnje napačno. — Uredn.)

V § 224 pod manjšalnim obrazilom *ica* stoji opomba: Pri ženskih imenih na soglasnik se i večkrat izpušča, kakor *stvarica* in *stvarca*, *živalica* in *živalca*, *krv-krvca*, *brv-brvca* ali *brvica*. To pravilo naj bi se premenilo tako-le: Pri ženskih imenih na soglasnik je obrazilo *ca*, torej le: *stvarca*, *živalca*, *počestca*, tako uči po Miklosiču Cigale. (Ako je taka, vedel bi rad, zakaj se sliši: »na tej brvici, pečici, v vasici«, in pa: »mrovca« nam. mrvica? — Uredn.)

Popolnem nov je odstavek str. 153—165, kjer najprej ob kratkem izvemo zgodovino tujk v slovensčini, od katerih narodov in v katerem času da smo jih sprejeli. § 232 pa potem podaje tujke, privzete iz raznih jezikov. Za ta trud zaslужuje gosp. izdajatelj vso hvalo, kajti tu spozna slovenski dijak marsikatero besedo kot tujko, ki se mu je zdela prej domačinka, in gotovo se bo trudil, nadomestiti jo z lepšo domačo. Tako n. pr. izvé, da je beseda žugati tuja, iz stvn. *sciuhén*, srvn. *schuhen*, *schugen* (*scheu machen*, *verscheuchen*), doma pa ima za to: *pretiti*. Pri drugih bo videl, da je isto, naj rabi to ali ono, obe sta tujki, n. pr. *boja* ali *barva*. Pri besedi *bajta* naj se dostavi: semitskega izvira, ne pa: *it. baita*.

O skladnji g. izdatelj sam pravi, da ni pre-naredil mnogo, ker je »prav pregledno in slično, kakor v drugih šolskih slovnica« sestavljena. Večidel, pravi, je izpuščal, kar se mu je zdelo potrebno, in le malokaj dodajal. Kako se je